

Litteraturoversigt.

Blandt denne Vinters rige Boghøst er der adskilligt, der har Interesse for enhver, som ynder historisk-topografisk Læsning; det vil være mig umuligt at faa det hele med; der er jo ogsaa Grænser for, hvad man faar Raad til at anskaffe sig, og de store Værker er ved at blive saa kostbare, at kun Bibliotekerne og private Velhavere kan købe dem.

Det gælder vel især den nye Udgave: „Danske Slotte og Herregaarde (4 Bind, 450 Kr.), et Pragtværk. Af beskednere Størrelse er Therkel Mathiassens Vore Herregaarde (60 Kr.), Axel Steensbergs Gamle danske Bøndergaarde (26 Kr.), Chr. Ellings Danske Borgerhuse (28 Kr.) og Tage Hefts Danske Sæder og Skikke (38,50 Kr.), alle smukke Bøger, rigt illustrerede og med et Indhold, der ogsaa giver gode Oplysninger om Forhold her paa vore Egne. Læsere paa Landet vil især have Glæde og Udbytte af Steensbergs Bog om Bøndergaardene, han ved Besked og forstaar at fortælle.

Gunnar Olsen har i Serien „Vi og vor Fortid“ skrevet en lille god Bog om vore Byer: De danske Købstæder gennem Tiderne (Schultz, 168 S., 3,75); det er naturligvis kun en Oversigt over dette vældige Emne, men det er første Gang, det gøres, og Resultatet er blevet en god og nyttig Bog.

De mange, som sysler med deres Slægts Historie, vil utvivlsomt kunne have Gavn og Glæde af en lille Bog af F. B. Fabricius: Hvordan finder jeg mine Aner? En Vejledning i selvstændig Slægtsforskning. (Munksgaard, 2,50).

Museumsinspektør Hans Norling-Christensens „Glimt af Fortiden“ (Munksgaard, 123 S., 5,50), 12 smaa Afhandlinger, vist alle oprindeligt Kronikker fra Dagbladene, omhandler Emner fra Oldtidens forskellige Afsnit, let læste og rige paa nye Tanker. Til hver Afhandling er føjet en nyttig Litteraturhenvi­sing for den, som vil vide mere om Emnet.

Aksel Rønnekilde Nielsen har samlet „Sjællandske Folkeminder, optegnet efter Folkemunde 1933—40“ (Munksgaard, 56 S., 3,00), de fleste er fra Sydvestsjælland og Slagelse-

Egnen, men der er ogsaa gode Ting her fra vort Amt, f. Eks. Meddelelsen om det hellige Træ ved Kirke-Eskilstrup, hvor syge Smaa-børn blev trukket ind gennem et Hul mellem to Stammer, hvorefter noget af Barnets Tøj ofredes til Træets Guddom, altsaa et Side-stykke til de berømte Trolde træer i Daurup og Nørager Skove (se Fra H. Amt, 1923, 193).

Om Roskilde har Arthur Fang skrevet en nydelig lille Bog (Flensborgs Forlag, 72 S.), først og fremmest beregnet paa Turister, men den er ogsaa en nyttig Haandbog for Byens Borgere og anvendelig i Undervisningen i de øverste Skoleklasser. Den er smukt trykt og meget rigt illustreret. Jeg nævner den, ikke mindst fordi Byerne her i Holbæk Amt burde have et lignende — lidt mindre — Hefte til Gavn og Glæde baade for Turisterne og for de Indfødte, som desværre ofte ved altfor lidt om deres By og Egn.

Samsø-Hjemstavnen hedder et lignende Hefte (A. C. Normanns Forlag, Odense, 32 S.), som Lærer Bent Rasmussen i Tranebjærg, har skrevet, men det er mere beregnet paa de større Elever i Øens Skoler end paa Turister; de sidste kan dog ogsaa have udmærket Udbytte af at læse det. Her fortælles i store Træk om Øens Geologi, Historie, Kirker og Borge, Bønderne o. s. v., saaledes som Forf. plejer at fortælle det for sine Elever; men naar man har læst det, kan man ikke undgaa at tænke paa, at denne dejlige Ø, der besøges af saa mange Sommergæster, burde beskrives historisk og topografisk, geologisk, zoologisk og botanisk i en større Bog paa en 100—150 Sider. Selv Sommergæster vil gerne læse lidt om den Egn, de bor paa. Saa her venter en Opgave paa sin Løsning. Muligvis bør den løses ved Samarbejde mellem flere Forfattere; det er jo ikke enhver givet at klare alle Afsnit lige godt. Jeg er f. Eks. ikke helt tilfreds med Bent Rasmussens Oversigt over Øens Geologi, ligesom hans Forklaring af Navnet Samsø næppe vil vinde Bifald hos Stednavneudvalget.

I „Fortid og Nutid“, Tidsskr. f. Kulturhistorie og Lokalhistorie, 1943 (for Medl. af Hist. Samfund 3 Kr. aarl v. Henv. til undertegnede Sekretær) findes bl. a. Professor Albert Olsens Redegørelse for Stiftelse af „Institut for lokalhistorisk Forskning“, Sv. Jespersen: Nationalmuseets etnologiske Undersøgelser, Margrethe Hald: Om Soveskik og Sengetøj, Hans Knudsen: De danske Raadstueprotokoller og Tingbøger (en af de mange værdifulde Registraturer over Arkivsager, som „Fortid og Nutid“ efterhaanden har bragt), Axel Steensberg: Nationalmuseets Indsamling af Bondekultursager 1933—42.

Aarbogen „Fra Nationalmuseets Arbejdsmark“, som mange af vore Læsere vil have Glæde af at eje (Gyldendal, 100

S., 6,00, men Medl. faar den billigere v. Henv. til undertegnede), indeholdt i 1943: Hans Norling-Christensen: Bronzealderhjælmene fra Viksø, Einar Dyggve: Jelling Kongehøje, Udgravningen 1941, Th. Matthiassen: Aamose-Undersøgelserne, P. J. Riis: Fra de danske Udgravninger i Hama, C. M. Smidt: Stubberkloster, samt nogle mindre Afhandlinger.

Foreningen „Danmarks Folkeminder“ har i 1943 udgivet to Bøger, Svend Grundtvigs „D a n s k e F o l k e s a g n“, Danske Naturværker I Samling, og Anna Pedersen: „F r a B o n d e s t u e o g S t e g e r s, Optegnelser fra Stevns og Bjeverskov Herreder (Munksgaards Forlag, 8 og 7,50 kr.). Ved Indmeldelse i Foreningens faas begge Bøger for Kontingentet Kr. 4,50, Adr. D. kgl. Bibliotek.

„S p r o g o g K u l t u r“, et Tidsskrift, som udgives af Institut for jysk Sprog- og Kulturforskning, indeholdt i 12. Bd. bl. a. Agnes Agerschou: Oprindelige Træk i dansk Folkevisesprog, Lund Madsen: Naar det regner paa Præsten — Lidt om Degnen i folkeligt Omdømme, og Inge Bøndergaard Jakobsens meget instruktive og værdifulde Redegørelse: Om Bagning i gamle Dage. (Reitzels Forlag).

Albert Thomsen.